

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΜΑΪΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1.α

Τρεις λόγοι για τους οποίους η μουσική είναι «ένας σημαντικός τρόπος έκφρασης ανθρώπινων σκέψεων και συναισθημάτων»:

- μέσω της μουσικής εκφράζονται και εξωτερικεύονται ποικίλα συναισθήματα
- η μουσική είναι ικανή να ενώσει όλους τους ανθρώπους
- η μουσική έχει πολυσύνθετη και πολυεπίπεδη λειτουργία – άμεσα προσλήψιμη και κατανοητή από τον άνθρωπο

A1.β

Επίκληση στη λογική:

- **παράδειγμα:** «Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν συνειδητοποιήσει σε τέτοιο βαθμό τη σημαντικότητα της μουσικής, που στο δωδεκάθεο είχαν έναν θεό, τον Απόλλωνα, ως αποκλειστικό θεό της μουσικής»
- **επιστημονική μελέτη:** «Επιστημονικές μελέτες έχουν αποκαλύψει ότι η μουσική επηρεάζει πολλά μέρη του εγκεφάλου μας σε μεγάλο βαθμό και δημιουργεί πολλαπλά επίπεδα μνήμης. Ακόμη και τα μικρά παιδιά, που δεν έχουν μορφώσει ολοκληρωμένο λόγο, αντιδρούν θετικά στο άκουσμα μιας μελωδίας που έχουν ξανακούσει»

Επίκληση στο συναίσθημα

- **παράθεση ερωτήσεων:** «Θα μπορούσαμε άραγε...από την τηλεόραση;», «Πώς θα ήταν άραγε...ή την απογοήτευση;»
- **χρήση θαυμαστικού (σημείο στίξης):** «Γι' αυτό αγαπάμε όλοι τη μουσική!», «Γιατί μας συντροφεύει πάντα ... σε καθετί που αισθανόμαστε!»

2^η δραστηριότητα

A2.α

Μεταφορικός τίτλος:

Μουσική: ένας πανανθρώπινος κώδικας επικοινωνίας

A2.β

Τρόποι ανάπτυξης:

• **Αιτιολόγηση:**

«Η μουσική, λοιπόν, είναι σημαντική γιατί η μουσική δημιουργείται από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο και γιατί υπάρχει για να εκφράσει όλα μας τα θέλω, τα πρέπει, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις καταστάσεις που μας χαρακτηρίζουν».

«Γι' αυτό αγαπάμε όλοι τη μουσική! Γιατί μας συντροφεύει πάντα και παντού σε ό,τι κι αν βιώνουμε, σε καθετί που αισθανόμαστε!»

- **Παραδείγματα:** «Είναι συνάμα μία γλώσσα τόσο πλούσια που έχει πληθώρα «διαλέκτων», τζαζ, ποπ, ροκ, σόουλ, φάνκυ, μπλουζ, παραδοσιακή, συρτάκι...»

A2.γ

1. β
2. β
3. α

3^η δραστηριότητα

A3.

Είδος κειμένου: άρθρο → τίτλος

Γλώσσα: επίσημη με στοιχεία προφορικότητας

Ρηματικό πρόσωπο: γ' και α' ρηματικό πρόσωπο

A' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Αξία – σημασία μουσικής για τον άνθρωπο

- Βοηθά στη βελτίωση της συναισθηματικής νοημοσύνης του ατόμου.
- Καλλιεργεί τις επικοινωνιακές δεξιότητες.
- Αποτελεί σημαντικό παράγοντα διαμόρφωσης της προσωπικότητας και της αισθητικής ωρίμανσης.
- Πρόκειται για μια γνήσια μορφή ψυχαγωγίας και για μια γόνιμη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- Η δύναμη των μουσικών ακουσμάτων προκαλεί ενθουσιασμό, ανακούφιση, συγκίνηση.
- Μειώνεται το άγχος και η πίεση από τα καθημερινά προβλήματα.
- Εξευγενίζει και γαληνεύει την ψυχή του ατόμου, καθώς τον απαλλάσσει από τις καθημερινές εντάσεις.
- Γονιμοποιεί τη φαντασία και την ευαισθησία του ανθρώπου, αφού εμπλουτίζει τη ζωή του με έντονες συγκινήσεις και ζωηρά ενδιαφέροντα.
- Αποτελεί μέσο ψυχαγωγίας, ξεκουράζει, εκτονώνει και δίνει διέξοδο στην καθημερινή ρουτίνα.

B' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Η μουσική ως μια παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας

- Η μουσική ξεπερνά σύνορα, γλώσσες και πολιτισμούς. Ενώνει τους ανθρώπους, εκφράζει τα πιο βαθιά συναισθήματα και ενισχύει την αμοιβαία κατανόηση. Ως παγκόσμια γλώσσα, αποτελεί ένα πανίσχυρο μέσο επικοινωνίας που όλοι μπορούμε να «κατανοήσουμε», ακόμα και χωρίς να μιλάμε την ίδια γλώσσα.
- Φέρνει σε επαφή με ξένους πολιτισμούς, ενώνει τους λαούς.
- Αποτελεί την κοινή γλώσσα της ανθρωπότητάς, αφού δεν γνωρίζει εθνικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά σύνορα και ενώνει όλους τους ανθρώπους με κοινές αισθητικές εμπειρίες.
- Καθολική έκφραση συναισθημάτων. Η μουσική μπορεί να εκφράσει συναισθήματα όπως η χαρά, η λύπη, ο θυμός, η αγάπη ή η νοσταλγία χωρίς τη χρήση λέξεων.
- Επικοινωνία πέρα από τις λέξεις. Ακόμη και όταν περιέχει στίχους σε άγνωστη γλώσσα, η μελωδία, ο ρυθμός και η αρμονία μεταδίδουν το «μήνυμα» της μουσικής. Για παράδειγμα, η όπερα, παρότι τραγουδιέται συχνά σε ιταλικά ή γαλλικά, γίνεται κατανοητή μέσω της έκφρασης και της μουσικής έντασης.
- Ενώνει πολιτισμούς και ανθρώπους. Η μουσική παίζει βασικό ρόλο στη διαπολιτισμική επικοινωνία. Συνεργασίες μεταξύ καλλιτεχνών από διαφορετικές χώρες, φεστιβάλ παγκόσμιας μουσικής και ανταλλαγή μουσικών στοιχείων ενισχύουν τη συνεργασία και την αλληλοκατανόηση.

- Ικανότητα διήγησης ιστοριών. Μέσα από τις μελωδίες, η μουσική αφηγείται ιστορίες, παραδόσεις, και ιστορικά γεγονότα. Αυτές οι αφηγήσεις δεν απαιτούν πάντα λόγια – ο ήχος αρκεί για να δημιουργήσει εικόνες στο μυαλό του ακροατή.

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

B1.

Τα πρόσωπα που εμφανίζονται ή αναφέρονται στο ποίημα είναι:

Το ποιητικό υποκείμενο (ο αφηγητής).

Οι φτωχοί που μένουν έξω από τα «κάγκελα του κήπου».

Τα παιδιά που «κρύβονταν κάτω απ' τη σκάλα».

Ένας διαβάτης που τραγουδά τη νύχτα στον δρόμο.

Ένα βασιλικό πεπρωμένο, η αλήθεια, η νοσταλγία – ως αφηρημένες έννοιες προσωποποιημένες ή εσωτερικά βιωμένες.

Χώρος - Η ιστορία εκτυλίσσεται σε:

Έναν δρόμο, όπου ο διαβάτης περνά τραγουδώντας.

Μια αυλή ή σπίτι, με αναφορές σε «κάγκελα», «σκάλα», «παράθυρο».

Ο χώρος είναι συμβολικός, ανάμεσα στον ιδιωτικό εσωτερικό χώρο και τον ανοιχτό κοινωνικό χώρο.

Χρόνος:

Χρονικά κινούμαστε από το παρελθόν στο παρόν. Υπάρχει αναδρομή στις παιδικές αναμνήσεις («θυμήθηκα τα περασμένα», «εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο»), αλλά και τοποθέτηση στο παρόν, όπου ο διαβάτης περνά και το τραγούδι σβήνει.

Η αναφορά στη νύχτα υποδηλώνει ένα μεταβατικό ή ονειρικό πλαίσιο, συνδυασμένο με τη σιωπή και την παύση που έρχεται στο τέλος.

Κεντρικό γεγονός:

Το κεντρικό γεγονός είναι η ανάδυση μιας παιδικής ή παλαιότερης ανάμνησης μέσα από το τραγούδι ενός περαστικού. Το τραγούδι λειτουργεί ως ερέθισμα που προκαλεί νοσταλγία και ανασύρει σκέψεις για τη χαμένη αθωότητα, το όνειρο, το παρελθόν και τη διάψευση των ελπίδων.

Επίδραση στο ποιητικό υποκείμενο:

Το ποιητικό υποκείμενο βιώνει ένα συναίσθημα απώλειας, νοσταλγίας και ματαιότητας. Υπάρχει μία εσωτερική ταραχή, καθώς αναγνωρίζει πόσο μακριά βρίσκεται πλέον από τις παλιές ελπίδες και τα παιδικά όνειρα. Παλιότερα υποστήριζε «τρελός για το αύριο», ενώ τώρα κοιτά με αγωνία τα ρολόγια – δηλαδή τον χρόνο που περνά.

Τέλος της ιστορίας:

Η ιστορία τελειώνει με απογοήτευση και σιωπή. Το τραγούδι του διαβάτη «σβήνει», όλα «χάνονται» και επικρατεί «ησυχία». Η τελική ερώτηση – «Και τώρα τι θα κάνεις;» – μένει αναπάντητη, αφήνοντας το ποιητικό υποκείμενο (και τον αναγνώστη) να στοχαστεί τη ζωή, το πέρασμα του χρόνου και την ευθύνη για το μέλλον.

2^η δραστηριότητα

B2α.

Ρηματικά πρόσωπα:

α' πληθυντικό: «σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα κι όταν / βγαίναμε είχαμε αφήσει εκεί ένα βασιλικό πεπρωμένο» → Το ποιητικό υποκείμενο με μια εικόνα αντλημένη από την παιδική ηλικία κάνει χρήση του α' πληθυντικού προσώπου. Παιδικά βιώματα όπως το παιχνίδι με φίλους μένουν ανεξίτηλα στη μνήμη όλων των ανθρώπων. Το απόσπασμα διακρίνεται για τη ζωντάνια, την παραστατικότητα, την αμεσότητα και την εκφραστικότητα του, προκαλώντας έντονη συγκινησιακή φόρτιση και εντάσσοντας τον αναγνώστη στο συγκεκριμένο παιδικό βίωμα.

α' ενικό: «κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο κοιτάζω τώρα με αγωνία» → Το ποιητικό υποκείμενο κάνει χρήση του α' ενικού προσώπου προσδίδοντας εξομολογητικό, βιωματικό και προσωπικό τόνο στο συγκεκριμένο απόσπασμα. Χαρακτηρίζει τον εαυτό του τρελό για το αύριο, προκαλώντας συναισθηματική φόρτιση και προσδίδοντας γλαφυρότητα.

β' ενικό: «Πού έχεις ξανακούσει το τραγούδι αυτό; Δε θυμάσαι. / Κι όμως η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο / τραγούδι. Στέκεσαι στο παράθυρο / κι ακούς σα μαγεμένος» → Το ποιητικό υποκείμενο κάνει χρήση του β' ενικού ρηματικού προσώπου συνομιλώντας με τον αναγνώστη και χαρίζοντας διαλογικό και συνομιλητικό ύφος, αμεσότητα, δραματικότητα, θεατρικότητα και ζωντάνια. Ίσως παράλληλα αποτελεί έμμεση αποστροφή του ποιητικού υποκειμένου προς τον ίδιο του τον εαυτό.

B2β.

Σχήματα λόγου:

Εικόνα: «σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα»

Μεταφορά: «κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο»

Παρομοίωση: «κι ακούς σα μαγεμένος»

Επικοινωνιακό αποτέλεσμα: ζωντάνια, παραστατικότητα, γλαφυρότητα, εκφραστικότητα, αμεσότητα, συγκινησιακή φόρτιση

3^η δραστηριότητα

B3.

Σκέψεις:

- Σκοτεινό τοπίο – ατμόσφαιρα → η βροχή αντανάκλα τον εσωτερικό κόσμο του ποιητικού υποκειμένου
- Μελαγχολική νοσταλγική διάθεση ποιητικού υποκειμένου
- Διάχυτη ατμόσφαιρα θλίψης «η σιωπή κάνει τον κόσμο πιο μεγάλο, η θλίψη πιο δίκαιο»
- Ελπίδα για την ανθρωπότητα «αλλά καθώς βραδιάζει ένα φλάουτο κάπου ή ένα άστρο συνηγορεί για όλη την ανθρωπότητα»
- Αναπόληση του παρελθόντος: Αισιοδοξία – όνειρα παιδιών για την κυριαρχία πάνω στη ζωή τους, ανάγκη να ενηλικιωθούν για να πραγματοποιήσουν «το βασιλικό πεπρωμένο τους». Όμως, στο παρόν υπερισχύει η απογοήτευση, η αγωνία και η ματαιώση των ονείρων και των προσδοκιών τους.

- Ένα τραγούδι είναι η αφορμή για αναπόληση και ενθύμηση των πρωτότερων ονείρων και προσδοκιών. Το ποιητικό υποκείμενο χάνεται στη μαγεία του τραγουδιού μέχρι που παύει «Κι άξαφνα σε κάποια στροφή του δρόμου το τραγούδι σβήνει. Όλα χάνονται. Ησυχία».
- Ερώτηση: προβληματισμός – αποστροφή στον εαυτό του → βρίσκεται σε κομβικό σημείο στη ζωή του για να λάβει καίριες αποφάσεις για να καθορίσει ίσως πρώτη φορά τη μοίρα του «Και τώρα τι θα κάνεις;».

•

Συναισθήματα:

- θλίψη,
- μελαγχολία,
- απογοήτευση,
- απαισιοδοξία,
- ματαιώση,
- αγωνία και ανησυχία για το μέλλον

ΠΥΡΗΙΝΑΣ
www.pyr.gr

Επιμέλεια

Καρή Γιώτα